Civilna iniciativa za varovanje okolja
in zdravja občanov Slovenj Gradec

Celjska cesta 22, 2380 Slovenj Gradec, e-mail: civoz.varovanjeokolja@gmail.com, CIVOZ

Varuh človekovih pravic
Gospod Peter Svetina
Dunajska cesta 56

1000 Ljubljana

Zadeva**: POBUDA ZA REŠITEV HMELJARSKE PROBLEMATIKE V MISLINJSKI DOLINI**

Spoštovani Varuh človekovih pravic gospod Peter Svetina,

smo predstavniki Civilne iniciative za varovanje okolja in zdravja občanov - Civoz, ki šteje več kot 2500 članov. Sporočamo vam, da si že od oktobra 2017 intenzivno prizadevamo za zdravo in varno življenjsko okolje ter večjo samooskrbo z lokalno pridelano hrano v Mislinjski dolini. Zaradi vedno večjega deleža hmeljišč na tem območju (trenutno že več kot 100 hektarov) smo prepričani, da nam je kršena osnovna ustavna pravica do zdravega življenjskega okolja. Prepričani smo, da je zaradi izjemno povečanega tretiranja s fitofarmacevtskimi sredstvi ogroženo naše zdravje, saj zaradi zanosov FFS pogosto vdihavamo kontaminiran zrak, prav tako pa je podvržena kontaminaciji tudi hrana pridelana na tem območju. Prilagamo link, iz katerega je razviden primer škropljenja, kakršna se v času vegetacije zaradi tretiranja hmeljišč v naši dolini izvajajo skoraj vsak dan.
https://www.youtube.com/watch?v=gPDqcMRp7Tc)

Hmeljarska problematika v Mislinjski dolini postaja vse obsežnejša. S strani strokovnjakov se potrjujejo teze, da je problem resen. Strah, da obstaja nevarnost za zdravje ljudi in živali pa postaja vedno večji…

V obdobju našega delovanja smo pridobili nekaj zelo pomembnih dejstev, ki so bila s strani različnih strokovnjakov izrecno poudarjena kot so:

1. v času škropljenja se priporoča zapiranje oken,

2. priporoča se umik ljudi in živali v notranje prostore,

3. priporoča se, da se v bližini škropljenja ne izvajajo fizične aktivnosti,

4. priporoča se pokrivanje vrtov na sosednjih oz. bližnjih zemljiščih,

5. ker karence na sosedovih vrtninah ni mogoče določiti, ni mogoče določiti niti rokov, v katerih bi bilo uživanje vrtnin iz teh vrtov mogoče oz. bi bile vrtnine neoporečne,

6. zanašanja škropiv na sosednja zemljišča ne bi smelo biti, vendar pa do tega prihaja.

7. Bolje je izvajati biološke in kemične analize prsti in rastlin, kot pa monitoring zraka.

8. zakonski odmiki od bližnjih bivališč so 20 m, ob uporabi posebnih šob lahko samo 5 m, od regionalnih cest 25 m, od kolesarskih stez pa 1 m (!), (Pravilnik o varni uporabi FFS je popolnoma neživljenjski.)

9. zanosi se težko merijo,

10. kmetje s svojo pridelavo imajo prednost pred okoliškimi prebivalci, vpliv na zdravje se ne kontrolira,

11. odgovornost hmeljarjev je, da so zanosi čim manjši, (vendar ni kontrole),

12. škropljenje nasadov hmelja se lahko izvaja ob hitrosti vetra pod 3 m/s, (ni kontrole)

13. ena od strokovnih izvajalk (udeleženka okrogle mize, ki jo je organiziral Koroški radio) je izrecno izjavila, da ona tudi ne bi jedla solate, ki bi rastla v bližini hmeljišča.

Poudarjamo pa, da nas po skoraj letu in pol delovanja civilne iniciative za varovanja okolja in zdravja občanov (CIVOZ), po številnih pridobljenih informacijah s strani različnih strokovnjakov še mnogo bolj skrbi, kot nas je ob ustanovitvi, saj se odpirajo nova vprašanja s tem pa tudi nove zahteve.
Iz vseh do sedaj ugotovljenih dejstev je CIVOZ prišel do zaključka, da je potrebno občinske akte na vsak način nemudoma dopolniti z zahtevami (cilji) CIVOZ-a, ki so:

1. Vzpostaviti in sprejeti je treba takojšnji moratorij na postavitev novih hmeljišč, dokler za to postavljena občinska komisija ne konča z delom oz. pride do rešitve omenjene problematike.
2. Sprejeti in zagotoviti je treba odmike oz. varnostne pasove cca 300 m od stanovanjskih objektov; upoštevati je potrebno tudi odmike od sosednjih zemljišč.
3. Za vsa obstoječa hmeljišča se morajo zagotoviti <u>fizične zaščite hmeljišč; namestitev folij v višino vsaj 2 m nad višino hmeljišč</u> okrog celotnega hmeljišča pred vsakim škropljenjem in hkrati tudi nasadi hitro rastočega drevja okrog hmeljišč ter tako zagotoviti preprečitev zanašanje FFS na sosednja zemljišča in objekte.
4. Sprejeti je treba obveznost napovedi vsakega škropljenja s strani hmeljarjev (48 ur) pred začetkom vsakega škropljenja, v obvestilu pa je potrebno navesti tudi konkretna škropiva in njihove karence - način informiranja se določi kasneje.
5. Pridobiti je nujno izjavo hmeljarjev, da bo mogoče izvajati kontrole škropljenja s FFS v njihovih hmeljiščih na podlagi napovedi pred vstopom v hmeljišče; torej izjava, da ne bodo ovirali meritev v njihovih hmeljiščih.
6. Izvajati se morajo redni monitoringi nad onesnaževalci okolja – to zahtevo na podlagi priporočil strokovnjakov na okrogli mizi Koroškega radia preoblikujemo in sicer: <u>zahtevamo, da občina naroči biološke in kemične analize prsti in rastlin ne pa monitoring zraka, k čemur naj se občina jasno zaveže.</u>
7. Rešiti problematiko odpadne hmeljevine, (problem odlaganja plastičnih vrvic in kontaminiranega zelenega odpada).

Ponovno poudarjamo, da na nobeno od zgornjih zahtev nismo dobili odgovora, ne od občine, ne od hmeljarjev, niti ne od komisije, ki je bila posebej za ta namen ustanovljena na MO Slovenj Gradec. Prav tako ne moremo biti zadovoljni z odgovori različnih ministrstev in inštitucij (MKGP, MOP, MZ, NIJZ, UVHVVR....)

Ponovno sprašujemo, kdaj in kdo bo poskrbel za naše zdravje in normalno življenjsko okolje, kdo bo poskrbel za fizične zaščite v času škropljenja, zakaj nas ne obveščajo o času škropljenja, ...? Zahtevamo torej zaščito hmeljišč s folijami – zakaj bi morali mejaši zaščititi svoje vrtove kot to priporoča MKGP – zahtevamo, da hmeljarji zaščitijo svoja hmeljišča!

Vsekakor je nujno potrebno spremeniti tudi zakonodajo Republike Slovenije, ki je nelogična in služi izključno kapitalu in škodi zdravju ljudi in ohranjanju narave.

V času našega delovanja smo sicer nekaj malega dosegli (https://www.deloindom.si/vrt-in-zivali/zelenjavni-vrtovi/tudi-na-pobudo-slovenjgraske-iniciative-s-trga-umaknili-en-pesticid), največje pa je naše spoznanje, da je izredno slabo urejena zakonodaja na področju uporabe FFS, da je skrajno neprimerno umeščanje trajnih nasadov v prostor, da je veliko napak pri zagotavljanja ustavne pravice do zdravega življenjskega okolja, da je napačna strategija države o razdelitvi subvencij za kmetijstvo. Kmetijske subvencije se delijo za pridelavo industrijskih rastlin (hmelja) namesto za pridelavo hrane, država nima dodelane strategije samooskrbe, ...

Vljudno vas prosimo in pričakujemo, da se kot Varuh človekovih pravic opredelite do problematike umeščanja hmelja kot trajnega nasada v prostor, predvsem tako, da imate pri tem v vidu ustavno in z mednarodnimi konvencijami zaščiteno pravico do življenja v zdravem življenjskem okolju.
Kdo je odgovoren, da se trajni nasadi povsem nekontrolirano umeščajo v prostor in motijo mirno življenje, ogrožajo zdravje ljudi in razvrednotijo vrednost nepremičnin naših občank in občanov?

Prilagamo tudi link razgovora z dr. Boštjanom M Zupančičem na Nova24TV, z dne 21.02.2019, kjer nakazuje možne hitrejše poti rešitve nastale situacije. https://youtu.be/YuYjU3Wt0es?t=947 (aktualno od 16 do 18 minute).

Ali si lahko država Slovenija, Mestna občina Slovenj Gradec in župan privoščijo takšen režim bivanja za svoje državljane in občane v poletnih mesecih? (umik v notranje prostore, zapiranje oken, pokrivanje vrtov, uživanje oporečne hrane iz bližnjih vrtov…) Prepričani smo, da ne in da morajo ukrepati!

Ob vsem tem pa vas tudi obveščamo, da smo zgroženi in razočarani: Pisali smo predsedniku vlade, na Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), na Upravo RS za varno hrano,

Celjska cesta 22, 2380 Slovenj Gradec, e-mail: civoz.varovanjeokolja@gmail.com, CIVOZ

veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) in še kam. Vsi so odgovarjali bolj ali manj zaradi obveznosti, brez vsebine in jasne opredelitve, kdo je za obstoječe stanje odgovoren, kdo zadolžen, da karkoli sprejme in stori za zaščito okolja in zdravja ljudi. Bili smo priča zgolj prelaganju odgovornosti z vlade na MOP, MKGP, UVHVVR in iz teh na občino.

V CIVOZ-u si želimo, da bi rešili problem doma, v Sloveniji, da ne bi bilo treba naše pravice iskati od zunaj in si šele s pritiskom mednarodne javnosti in njenih ustanov zagotoviti mirno in dostojno življenje v zdravem in čistem okolju v Slovenj Gradcu, mestu Glasnik miru (OZN, 1989). Predvsem pa se nadejamo, da boste kot novi Varuh človekovih pravic zavzeli jasno stališče do omenjene problematike, ki bo v pomoč ostalim odgovornim pri reševanju situacije in razdvajanju v mestu Slovenj Gradec (med hmeljarji in ostalimi prebivalstvom), da bodo v korist zdravja vseh nas čim prej razrešili in sprejeli ukrepe, ki bodo služili temu.

Podrobnejšo problematiko pa smo vam pripravljeni tudi osebno predstaviti.
Prosimo za posredovanje termina našega delovnega obiska na vašem uradu.

Vnaprej se Vam zahvaljujemo za Vaše cenjeno sodelovanje in Vas lepo pozdravljamo.

Za CIVOZ:
Slovenj Gradec, 23.2.2019 Peter Metulj, predsednik